

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Tečaj XIII.

V Ljubljani 13. kimovca 1860.

List 19.

Odgovor sv. Očeta Pija IX.

na pismo verne vdanosti iz Ljubljanske škofije.

Iz odgovora sv. Očeta 30. mal. serp. do prečastitljivega gospoda velikiga namestnika in prevzvišeniga poglavarja gospoda grofa Chorinskiga se očitno vidi, da tisto spodbudovanje k podpisam ni bilo prazno in brez prida. Sveti Oče Pij IX. so bili namreč v svojih velikih britkosti s tem pismom silno razveseljeni, ko so vidili toliko podpisov iz male krajnske dežele, in pa k temu katoličane vsaeiga reda in vsih stanov. Torej pravijo tehtne besede, da tako preblage čutila so vredne zares nar večji pohvale. Hladno tolažilo je bilo za njih očetovsko serce, ko so iz pisma spoznali, da ob času tolike krivice in nezvestobe med neštevilnimi družimi tudi na Krajskim tako zveste in vdane otročice imajo, ki so do Njih z naj prisereniši destinsko ljubeznijo napolnjeni, in z žalostnim sv. Očetam vred žalujejo, z Njimi čutijo, se z Njimi vred grozijo nad hudobnimi napadi nar grozovitnejših sovražnikov zoper katoliško Cerkev in njen sveti Sedež. Torej se pa serčno priporočujejo vsem vernim še nadalje v gorečo molitev, da bi milostljivi Bog sv. Cerkev iz tolikih britkost rešil, jo povsod z zmagami poveljal, sv. Očeta pa tolažil in v Njih britkosti podpiral. Poslednjič pa sv. Oče vsem podpisanim podeli še apostolski blagoslov, naj jim bo kakor vošilo in prošnja za vse nebeske darove in zastava Njih posebne očetovske ljubezni. Tako le se glasi pismo sv. Očeta:

Dilectis Filiis Antonio Koss, Vicario capitulari vacantis Ecclesiae Labacensis legitime deputato, ac Gustavo Comiti Chorinsky, Ducatus Carnioliae Locumtenenti Labaci.

PIUS PP. IX.

Dilecti Filii, Salutem et Apostolicam Benedictionem!

Vestras perlibenter accepimus litteras, proxima mense Aprili datas, quibus misistis volumen ab innumeris fere ejusque ordinis, gradus et conditionis fidelibus istius Labacensis Diocesis subscriptum. Atque inter maximas Nostras amaritudines non levi certe solatio affecti fuimus, noscentes, quae sit eximia vestra, eorundemque fidelium erga Nos et hanc Petri Cathedram pietas, observantia et devotio; quique acerbissimus vester et illorum omnium dolor, luctus atque indignatio ob iniquissimos sacrilegosque ausus contra civilem Nostrum et hujus Apostolicae Sedis principatum ab infestissimis catholicae Ecclesiae ejusdemque Sedis inimicis admissos, qui jura omnia, divina et humana conculcare non dubitant. Non potuimus non vehementer delectari hisce egrégiiis vestris et eorundem fidelium sensibus, qui amplissimas certe merentur laudes.

Vestrum autem erit, dilecti Filii! id Nostro nomine commemoratis fidelibus significare, eosque de paterna Nostra in ipsos Caritate certiores facere. -- Optamus autem vehementer, ab omnibus ferventissimas Deo Optimo Maximo sine intermissione adhiberi preces, ut Ecclesiam suam sanctam a tot tantisque calamitatibus eripiat, eamque novis ac splendidioribus in dies exornet et augeat triumphis, Nosque adjuvet et consoletur in omni tribulatione Nostra. Denique coelestium omnium munerum auspiciem, et praecipuae paternae Nostrae caritatis pignus, Apostolicam Benedictionem Vobis ipsis, Dilecti Filii, cunctisque fidelibus, qui in commemorato volumine inscripti sunt, peramanter impertimur.

Datum Romae apud S. Petrum die 30. Julii Anno 1860. Pontificatus Nostri Anno Decimoquinto.

PIUS PP. IX. m. p.

Ljubljenima sinovama: Antonu Kos-u, velik. kap. namestniku izpraznjene Ljubljanske škofije, in Gustavu grofu Chorinsky-mu, c. k. poglavarju na Krajskim, v Ljubljani.

Pij Papež IX.

Ljubljena sinova, zveličanje in apostolski blagoslov!

Z neizrečenim veseljem smo prejeli pismo, kteriga sta Nam poslala konec mal. travna v zavitku s skorej neštevilnimi podpisi vernih vsakiga reda in stanu Ljubljanske škofije. Sred naših prevelikih britkost smo bili vender z veliko tolažbo napolnjeni, viditi, da vidva in verni niste le z velikim spostovanjem, ljubeznijo, zvestobo in vdanostjo do nas napolnjeni, ampak da tudi grenko žalost in hude serčne bolečine in nevoljo čutite zavolj krivičnih, sovražnih in skoz in skoz hudobnih napadov zoper našo in tega apostolskiga sedeža pozemeljsko oblast, in dedšino sv. Petra, s kterimi si nar grozovitnejši sovražniki katoliške Cerkve in njeniga Sedeža prizadavajo, vse Božje in človeške pravice z nogami teptati.

V resnici so nas neizrečeno razveselili vaji in vernih pobožni in hvale vredni občutki in misli.

Vama, ljubljena sina, pa bodi priporočeno, vse to vernim Ljubljanske škofije v Našim imenu na znanje dati, ter jih zagotoviti Naše očetovske ljubezni do njih.

Močno in serčno pa želimo, da verni goreče molitve še vedno in neprenehoma pošiljajo do nar milostljivega Boga, ki naj bi svojo sveto cerkev tolikih stisk rešil, po celim svetu z novimi zmagami poveljal, Nas pa podpiral in tolažil v naši britkosti.

Poslednjič vama, ljubljena sina, in vsem vernim, kteri so imenovano pismo vdanosti podpisali, iz globočine svojiga

serca podelimo apostoljski blagoslov, kateri vam bodi porok in zastava vseh nebeških darov in Naše posebne očetovske ljubezni.

Dano v Rimu pri sv. Petru 30. maj. serpana 1860, petnajstiga leta našiga škofijstva.

PID PP. IX. l. r.

Kje je začetek vse spučenosti?

(Po nekim veljavnim rokopisu.)

Starši in mladina, glejte in spremislite!

(Konec.)

Preljubi starši! naj pri tem še vas posebej nekoliko opominim. Priporočujte svojim otrokam, da bodo le spošteniga, spodobniga, pa ponižniga oblačila želeli in iskali; navadite jih, da bodo od mladih nog tiste spoštovali, kateri se spodobno pa ponižno oblačijo, in da sami tiste čislajo in v pričo njih hvalijo, kateri se spodobno in ponižno oblačijo — čez tiste pa žalujete, kateri se v prevzetnosti in ošabnosti zoper spodobnost in ponižnost pregrešujejo. Nikdar svojim otrokam kake lepe obleke ne obetajte zato, da bi jih s tem pripravili, kaj dobrega storiti ali pridni biti; nikdar ne svojiga ne družiga otroka ne hvalite, kako je zal, če ima kako čedniši ali lepsi oblačilo; temuč jih nasproti še le zavolj ponižnosti pohvalite takrat, ko so ponižno pa spodobno napravljeni. Dopovedujte pogosto svojim otrokam, zlasti dekletam, da so prevzetne (ofertne) oblačila zmišljava hudiceva, nad katero pa angeli in vsi Božji prijatli žalujejo in jo sovražijo, katero še zlasti Bog sovraži in po zasluženju štrafuje. —

Ni pa se dosti, da s temi in enacimi nauki notranjo in vnanjo prevzetnost sebi in družim prigradjamo, in jo na vso moč zatiramo, potrebno je tudi, da za čednost, ki je napuhu nasproti, to je za ponižnost pot pripravimo, ter svoje in družih serca za ljubezen do prave ponižnosti vncemamo.

De prav spoznamo svojo slabost in nezmožnost, da prav spoznamo svojo nevrednost, od družih čast in povikševanje prejemati, ali de pravo notranjo ponižnost v sebi in družih obudimo, v to gre zlasti naslednje nauke prav premisliti in si jih k sercu vzeti:

a) Ko bi se le na svojo lastno moč zanašali, le iz svoje lastne moči dobre dela delati hotli, bi pač malo dobrega, ali veliko bolj, nič dobrega ne bili v stanu storiti, ker smo že po naturi bolj k hudimu, kakor pa k dobriemu nagnjeni. Ne imeli bi iz svoje moči nobene kersanske čednosti nad sabo pokazati, ker po besedah sv. pisma še ene dobre misli sami iz sebe imeti ne moremo. Ko bi nas v naši slabosti druga moč ne podpirala, ne varovala, ne zavračevala, bi kmalo v naj večji in naj gersi grehe privolili in padli. V spričevanje nam je terdovratel kralj Faraon, Herod, Pilat, in brez števila veliko družih, ki so zavoljo napuha na duši vsi oslepeli in oterpnili, ali pa v druge velike grehe padli in se vekomej pogubili.

b) Če je pa nad nami vendar le kaj dobrega najti, ni toliko od nas, ki smo po naturi spačeni, temuč od Očeta svetlobe, kateri je studenec in začetek vsiga dobrega, od kteriga tudi mi vse dobro prejemamo. „Kaj imaš, o človek! de bi ne bil prejel?“ pravi sv. pismo. Ako si pa prejel, čemu se hvališ, kakor bi ne bil prejel?“ Poslušajmo sv. Pavla, kako sebi le slabo, in le Božji moči vse dobro pripisuje. „Jez sim nar manjši zmed apostelnov, pravi, in nisim vredin aposteljna imenovati se, ker sim preganjal cerkev Božjo. Po Božji milosti pa sim, kar sim; in njegova milost v meni ni bila prazna, ampak sim več delal, kakor vsi drugi — pa ne jez sam, ampak gnada Božja z menoj.“ (1. Kor. 15, 9, 10.)

c) Bog nam ni dolžan dati svoje milosti; on

je Gospod, in dá svojo milost, kadar sam hoče, komur hoče, in dokler hoče. Jezus je rekel Nikodemu: „Duh diha, kjer hoče; in ti slišiš njegov glas, pa ne veš, od kod pride, in kam gre.“ (Jan. 3, 8.) Te gnade si pa tudi sami zaslužiti ne moremo. Če nam Bog milost skaže, nam jo skaže zastonj, brez našiga zasluženja. „In bodo zastonj po njegovi gnadi opravičeni po odrešenji Jezusa Kristusa,“ pravi sv. Pavl (Riml. 3, 24). In Gospod sam pravi: „Jez bom žejuimu zastonj dal od studenca žive vode“ (Skriv. razod. 21, 6.)

d) Akoravno pa Gospod svojo milost zastonj deli, gleda vendar na ponižno serce. Kolikor ponižniši je kdo, toliko obilniši delež gnade Božje zadobi. „Prevzetnim se Bog zoperstavi, pravi sv. pismo, ponižnim pa svojo gnado daje.“ Lepo nas tega uči tudi sv. Avguštín s temi besedami: Ali želiš velik biti? Začni v majhnim (v ponižnosti). Če misliš sozidati visoko zidovje, izkoplji globok stan (grunt); in kolikor težji in višji zidovje kdo sozidati hoče, toliko globokejši naj koplje. — Torej po meri ponižnosti Bog ceni človeka; kolikor ponižniši, toliko večji pred Bogom.

e) Kakor se pa ponižnost manjša, se z njo tudi gnada Božja manjša. Glejte velik čudež, pravi sv. Avguštín, Gospod je visok: če se povzdiguješ, beži od tebe; če se ponižuješ, se poniža do tebe.

Iz tega spoznajmo vsi, iz tega učite zlasti starši svoje otroke, kolika dolžnost in potreba je človeku, v ponižnosti živeti — naj pomisli to, kar ima slabiga ali pa dobrega nad seboj. Slabo ga mora poniževati že samo po sebi. Dobro pa, kar ima, naj ga ponižuje, ker je morebiti še pomanjkljivo, in pa ker tega nima in ni storil iz svoje lastne moči. Sveto pismo pa tudi pravi: „Kdor stoji, naj gleda, da ne pade!“

Kar vnanjo ponižnost ali pohlevnost v obleki za deva, kako se ljubezen do nje obudi in ohrani, v to služijo ravno tisti nauki in opomini, ki so bili dani v zatiro vnanje prevzetnosti ali napuha v obleki, kar naj se toraj dobro premisli, da se terdni sklep stori, vselej in povsod spodobno pa ponižno oblačiti in nositi se, kar je nečimer-niga in prevzetniga, pa odpraviti in opustiti. K temu le to še dostavim, da naj zlasti starši sebe in svoje otroke večkrat na kratke pa tehtne besede opominjo, ktere je Bog, pravični Sodnik, sam nad človekam izgovoril: „Prah si, in v prah se boš povernil!“ ali na besede Jezusove: „Vsak, kateri se povikšuje, bo ponižan; kateri se pa ponižuje, bo povikšan!“ — ali pa na besede sv. Avguština: „Kdor svoje teló prevzetno ali nečimer-no oblači, ima ostudno (gerdo) dušo.“ — Naj se v živo spremisli tudi zgled slavne kraljice Estere, ktera se pred kralja in očitno ni smela prikazati drugači kot po kraljičino in častitljivo napravljena. Ali je bila pa ona tega vesela? Sv. pismo nam pové, da je bila tega vselej žalostna, da se ji je gnjusilo nad tako gizdavo, šopirno in nečimer-no napravo, in da druge čase, ko je bilo nji na voljo dano, ni nikoli take obleke nosila. Če je pa že kraljica in judnja nečimer-no opravo tolikanj studila in sovražila, ponižnost in pohlevnost tudi v obleki pa tolikanj ljubila: koliko bolj se le je to zapovedano nam kristjanam, ki smo udje Jezusa Kristusa, kateri je gola ponižnost! Torej gorje staršem in zlasti materam, ktere se same svojim otrokam zgled napuha dajejo, — ktere se same svoje otroke, posebno dekleta nališpane, nasopirjene, rade gledajo, in jim še same tako obleko vmišljujejo in napravljejo, ktere jih po napuhu same izdajajo hudiču v oblast, ter sebi in otrokam pogubljenje pripravljajo! Gorje jim, kateri sami nočejo po poti ponižnosti hoditi in priti v nebeško kraljestvo, pa tudi duše družih Kristusu iz rok vlečejo, ker jih od njegoviga nauka in zgleda odvrtačujejo, ki je sam rekel: „Učite se od mene, ker Jez sim krotak in iz serca ponižen!“ Gorje pa tudi vsim tistim, ki si ne-

čimerne, ošabne in nespodobne ali take šege vmišljujejo in razširjajo, ki so ponižnosti in sramožljivosti, duhu kersanstva nasproti. „Gorje človeku, po katerim pohujšanje pride!“ — „Začetek vse spačenosti je napuh.“

Gregor Kemperle.

Nektere čertice iz njegoviga življenja *).

Sprehajal se je blagi, za Božjo čast ves vneti mož božji. O. Sartori iz karmeliškiga reda, z lepoupnim mladencem med cvetecimi gredicami lepiga verta. Pogovarjal se je z njim od čednosti in njene mile lepote, ter ga učil v veličastnih delih stvarjenja spoznavati neskončno modrost Stvarnikovo; učil ga je brati v bukvah prelepe narave presladko ljubezen Očetovo, neprecenljivo vrednost človeške duše, in prave čednost nezapodljivi dar, ker le ona nas sklepa z Bogom in nas večno srečne storiti zamore. Preden se ločita, odterga ljubeznjivi oče cvetličin veršček, ter ga položi mladencu na glavo, de naj mu bo podoba čednosti, in naj si jih spleta eno k drugi v lep venec popolnamosti.

O lepi pričetek prave bogaboječnosti, vreden tudi lepiga konca! — Godilo se je to leta 1852, ko so O. Sartori prve duhovne vaje v ljubljanskim Alojzjevišu vodili, in mnogo je že od takrat drugač. Poklical je Bog svojiga zvestiga služabnika O. Sartori-ta po mnogih zaslugah k sebi, vživat placilo nebesko, pa tudi zala cvetlica je presajena v lepši deželo — tudi blagi mladenec prezgodaj odvezet svetu, ki lepih zgledov tako grozno potrebuje. Naj te male verstice ohranijo dragi njegov spomin in naj ga posnemajo mladenči v vsih okoljinih življenja; naj nas vnema vse njegova gorečnost, de tudi nas smert tako pripravljene najde; ne bomo se je potem bali; kadar bo Gospodu dopadlo, bo tudi za nas nar boljše. Naj toraj nekoliko pozvamem iz njegoviga življenja.

Gregor Kemperle je bil rojen 5. sušca 1837 v mali vasi Podlomku, na južni strani Rakitovca v selški fari na Gorenškim. Njegove starše je le pridnost njih rok živila, ker nimajo svoje domačije, in oče se večidel s čebelarjo pečajo, ki jim vedno zadosti prinese, de sebe in svoje otroke spodobno rediti zamorejo. Pridnost je bila tudi prvi delež, ki ga je mali Grojec od svojih staršev podedoval, in ktere se je pri čebelicah učil. Pri njih se je navadil le čisti med nabirati in se strupa greha, ki se rad čednosti primesa, zvesto ogibati. Iz njegovih otročjih let mi je le malo znaniga. Med priprostim ljudstvom je bil vsim nevarnostim odtegnjen, ki med svetam rade že mlade serca oskrunijo in jim stud čednosti vkoreniniti hitijo, dokler so se vsimu odperle in se lahko, kamor kdo hoče, nagniti dajo. Materna ljubezen ga je učila Boga spoznavati in ljubiti, in ko nekoliko odraste, je hodil v nedeljsko šolo v Železnike, kjer se je brati in nekaj maliga pisati naučil. Leta 1843 so ga dali v škofo Loko, kjer je pa le eno leto ostal in v jeseni leta 1844 je šel v Ljubljano. Povsod mu je pridnost pridobila ljubezen učenikov in mu um bistrila bolj in bolj. V tem letu so mu tudi mati umerli, na ktere ga je posebno priserčna ljubezen vezala, in kterih se je tudi pozneje z veseljem spominjal. Previdnost Božja ga pa ni pozabila, ter mu drugo mater preskerbela v šolah, kjer so vneti učenci prevzeli dolžnosti dobre matere in ga vodili dalje v spoznanji Božjih nauk in vsih drugih vednost, ki človeka lepšajo in pozdignejo na stopnjo, ki mu je od Stvarnika odločena. Ali ne le šola, tudi dom mora pripomoči k pravi omiki serca, ki se le prevečkrat zanemari.

*) Zavoljo posebno lepih zgledov, ki so v tem slovenskim Alojzji za mladost, smo si v dolžnost šteli, pričujoči spis iz Drobčin v Danico vžeti. Vr.

Kdor le um bistri in zraven na blaženje serca ne misli, je zasel, in prave sreče nikdar najti ne more! —

Dobrim rokam je bil ljubi ranjki zročen, in ni se mu mogel bližati morivni sopar zapeljivosti. Skerbno — skoraj bi rekel preskerbno — so bile vse njegove opravila odločene in vse stopnje odmerjene; njemu je bilo le vse lahko in vendar je mogel z drugimi, ki so se težje učili, pozno noč ali pa o zgodnji zori pri bukvah sedeti, ko so njegove naloge že davno, in kar je bilo le mogoče, izvrstno dovršene bile; rada bi bila mlada kri se počivala, ali ni ji bilo dovoljeno, čez kar je pozneje še rad potožil. Ni tedaj dobro pri vseh enake mere rabiti, ampak po pameti se mora ravnati, de se kakšna cvetlica s takim ravnanjem ne zamori, in de se ne škoduje na duši ali na telesu ali pa se celo na obojim. Vse naj se dobro prevdari, ker škoda je včasih velika, akoravno se še le pozno pokaže. Vsaki lahko sam po sebi sodi, koliko vrednost ima izreja prvih let, in koliko previdnosti je pri nji treba.

V tretjim razredu nemških šol se je mali Grojec že čez vse povzdignil, in ni se več umaknil iz tega častivniga mesta, marveč se je še toliko povzdignil, de je bil med njimi in vsimi drugimi tak razloček, de si nobeden upal ni z njim se primerjati. Ali to ga ni prevzetniga naredilo; sperviga ga je otročja priprostost, pozneje pa naj ljubeznjivši ponižnost tega varovala. S posebnim speham je pričel latinske šole, in ker mu je vse zlagama šlo, bi se bil že rad tudi kaj družiga zraven učil, in posebno za risanje, za godbo in petje se mu je serce vnemalo; ali v tem ravno je čutil pretesno skerblijnost svojih oskerbnikov; le bolj skrivej je vjel kak trenutek, de je mogel nekoliko risati, in v ljubljanski bukvarnici, kamor mu je bilo hoditi dovoljeno, je samouk pričel se s tem pečati. Čakati je mogel lepših časov, prostejši in srečnejši dobe. Po prvi latinski šoli je prosil v Alojzjeviše, ki so ga bili tri leta popred prečastiti ranjki ljubljanski škof Anton Alojzi za izrejo mladenčev ustanovili, ali prepozno se je bil oglašil; odločeno število je bilo že dopolnjeno, in čakati je mogel družiga leta. Med tem mu je bila tudi še Montagnanatovala zaloga (štipendija) podeljena in po dokončani drugi latinski šoli je prišel v Alojzjeviše.

S tem je prisvetila lepši doba njegoviga življenja. Tu je imel njegov veliki duh prostost se razširjati na vse strani. Kakor si ptica brez skerbi igra v zraku, in se zdaj sem zdaj tje oberne, ravno tako je ljubi ranjki se zdaj vsiga prenovljeniga čutil, ker ne le prostost je dobil se izobraziti v vsem, za kar je veselje imel, temu še na roko so mu šli skerbni višji. Posebne zasluge o tem imajo prečastiti kanonik dr. Pogačar; pod njih varstvom se je ta in mnogo drugih cvetlic razcvetati jelo. Sami za vse lepo vneti, so tudi druge vedili vplameniti, in podpirali so jih, kolikor je bilo v njih moči. Njih vodstvu se je bil tudi ranjki vsega zročil in sam je rekel v pismu, ki ga je prijatelju pisal, de se je vsiga njih previdnosti zročil, de v njih ravnanji hoče spoštovati voljo Božjo in de mora že tudi zanj nar boljše biti, kakor namestniki Božji z njim ravnaajo. Le molil je, naj bi jih Bog razsvetlil, de bi se njegova volja nad njim spolnovala.

V tretji latinski šoli se je poprijel posebno risanja, in pa petja, ki je bilo za povečanje domače Božje službe potrebno. Pel je čez tri leta prvi ženski glas, al proti zadnjimu je že včasih potožil, de mu persi odpovedujejo; vender ni mislil, de bi mu tako hitro na huje šlo. V četrty šoli pridruži k temu še glasbo in urjenje v ptujih jezikih, in sicer prvo francoskiga. Nikjer mu ni bilo nič težkiga; le igral se je z rečmi, ktere so drugim glavo belile. Za glasovir je imel sicer nekoliko premajhne perste, vender je v kratkim vse součence prehitel. Kot blisk je presunil njegov bistri um vse, in kar je enkrat znal, ni skoraj več pozabiti mogel. Težke reči je komaj enkrat na glasovirju preigral in že jih je tudi iz glave znal; po dve

léti včasih ni igral kake viže, in ko mu je spet na misel prišla, mu je tekla ročica gladko, kakor de bi se je bil ravno kar naučil. Ves je gorel za to lepo vednost, vendar se je pozneje ogibal, ko je spoznal, kako de mu je nevarna. V peti šoli se je jel tudi laskiga jezika učiti. Zraven je njegov jasni um v višjim številništvu, ki se v peti šoli pričel, dobil pot nove slave. Naj težji in naj bolj zvite naloge so mu bile le igrača, in nikdar ga nisim vidil v zadregi. Kar nekoliko je pomislil, in vozal je bil razmotan. O koliko bi bil pač v tej vednosti zamogel storiti, ko bi se je bil posamezne poprijel! — ali njegov duh je po lepšem hrepenil. — O velikih šolskih praznikih med ceterto in peto šolo so bile prve duhovne vaje na Kranjskim. Vodili so jih mnogospostovani ranjki O. Sartori v ljubljanskim Alojzjevišu. V poveljanje svetih opravil je bilo tudi nekoliko Alojzjancov pričujočih, de so pri sv. maši peli, in med temi je bil tudi ljubi ranjki Gregor. Posebno je tudi prihudnemu O. Sartori-tu stregel, in kmalo ste se blagi duši spoznali in ljubiti začeli. Sprehajala sta se rada po lepem vertu v priserčnih, svetih pogovorih: o tej priložnosti se je godilo, kar sim sperviga omenil. Od tega časa se je blagi Gregor tudi svetu bolj in bolj odmikati začel, in podal se je na lepši solnčne pota prave čednosti. Tih, kakor je že bil, je le še bolj vtihnil, — pa toliko glasneje je Bog govoril njegovimu krotkemu sereu. Pobožnost ga je storila le še milejšiga in ljubeznjivšiga. Kolikor je mogel, je vsakimu rad postregel, in ni je bilo zal besede slišati iz njegovih ust. — V šesti šoli je jel posebno rasti, zraven je bil pa tanek kot šiba, in vedno bolj na suhljato stran. Glas se mu je spremenil in dobil je bolj maskiga, ki je pa pri petji toliko bolj persim nevaren, če niso dosti terdne. In res nagla rast in včasih prenapeto petje je jelo njegovim persim škodovati, in večkrat je že potožil o tej nadlogi. Zraven si je še pri svoji pridnosti malo časa v počitek privošil, in si tako prikratil lepe dni svojiga blaziga življenja. — V šesti šoli se je tudi poprijel umetnišiga risanja. Nekaj malo časa je dobival uk od slavniga Kühnla-na, ki mu je jel odgrinjati svetišče lepe umetnosti. Pozneje se je lotil oljorisanja, in slavni ranjki Langus mu je nekaj ur razlagal mešanje barv in druge potrebne reči. Poslednjič mu je pripomogel blagi vitez Hempl iz Grada, kteriga so bili skerbni vodja alojzjanski naprosili, de bi mu nekoliko razkazal in razjasnil skrivnosti slikarije, kar je blagi gospod z veseljem storil. Le samo dve ure mu je to razlagal. Sicer je bil samimu sebi pušen, in toliko veči je njegov čisel, ker se je sam povzdignil tudi na tej slavni poti. Njegovimu bistrimu očesu so bile barve in njih zveze kmalo znane, in rahlo mu je tekla roka tudi v tej vednosti. Le malo časa je v to obrnil, vendar je pokazal, koliko de bi bil storiti zamogel tudi v nji, ako bi se je bil bolj poprijel. Res de je druge slike posnemal, ali sperviga ni nikjer drugač. Le škoda, de mu je bilo tako malo časa odločeniga; vidili bi bili mnogo mnogo izvrstnih del njegove umetne roke. Ze med temi podobami, ki jih je zrisal, so nektare toliko lepe, de zamorejo vsako sobo zalisati. Vsih skupej je enajst večjih in nektare manji; tudi priliča je nektare prav dobro naredil, kar posebne natančnosti potrebuje. (K. nasl.)

Kaj sim doživel?

Nektare resnične, pa podučivne in svarivne prigodbe iz mojiga življenja v poterjenje za resnico Božje besede in v čast Božje previdnosti.

Spisal L. Dolinar.

VII. Denar škodljiv šolskim učencam.

Šolska mladina s kmetov prinese z dobrimi željami, se kaj naučiti, v Ljubljano tudi mnogo poželenja po do-

brih, sladkih rečeh, ki jih vidi na prodaj, in jih kupuje, če ima denar, ter streže svoji poželjivosti, če ji pomanjkanje ne ubrani. Taki mladenčci mislijo le na take dobre in kratkočasne slasčice in ne vedo, koliko truda in skerbi je denar njih starše stal, preden so ga dobili, in lahko-mišljeno ga torej zapravljajo; učenje pa se jim zavoljo napečenja uma in sponina ustavlja, ker „plenus venter non studet libenter.“ razpašenimu želodcu knjige ne diše. Iz taciga učenca bo malokdaj kaj prida. Denarjev mu vedno manjka, z lažnjivimi pretvezami starše slepi in iz njih denar mami, se razvadi na vse gerdo in hudo, in — na zadnje gre šola na kol.

Leta 1809 pride v ljubljansko gimnazijo Janez, nekako 14letin mladenec, lepe postave, brite glave, vedno med prvimi v šoli, tudi čedniga vedenja. Njegovi sošolci in učenci, vsi so ga radi imeli.

Janezova mati je bila vdova, premožna žena, in dajala je svojimu sinu denarje, de bi pri učenju imel, česar bi potreboval, ker prav rada ga je imela. Ta njena ljubezen pa, kakor pri več enacih materah, je bila prevelika, neprevidna, nespametna, in vedno je Janezik z dvajseticami po žepu zvončkal. Se vé, de je imel veliko prijatlov, in so ga v pivnico ravnali. Ne more se reči, de bi ga bili dostikrat spravili; sebi pa je rad postregel, si kaj priboljšal. Začel je pak tudi v šoli pešati, in se leniti. Iz šeste šole je že doma ostal, in mati ga niso hotli siliti v šolo; se jim je smilil. Janezik ni imel doma nič poklica (njegov brat je bil dom prevzel) in je z družino popival, in kakor pravimo, se okoli vlačil. — Zdaj vendar ni bilo drugač, kakor: s trebuhom za kruham! ker: čič ne da nič. Jel je torej v kancelijo hoditi pisat; imel je namreč lepo pisanje. Pri tem se je Janez tudi navadil delati, in ker mu to ni kaj kazalo, si je dalje pomagal in šel na neki grad za hišnika, ali kakor pravimo, za oskerbnika zemljskih zadev. Tukaj je živel, kakor je navada, samo za ta svet in za svoj trebuh. Ne vemo, koliko gradov je obral; to pak je bilo slišati, de je bil še pred nekaj leti na nekim gradu pijanček, kar mu je bilo na obrazu zaznamnjano, žalosten, slabiga govorjenja, upaden in postaran. Ne vem, kaj se je nadalje z njim zgodilo; pa naj bo, kar že je: „Kakoršno življenje, taka je smert.“ Kaj bi bilo lahko iz mladenca s tako lepimi talenti! V slehernim stanu bi bil hitro naprej prišel, bi bil očetnjavi podpora kakor duhoven, vojak, zdravnik, pravnik ali kak viksi pisar; tako je pa slepa materna ljubezen pomogla vse to upanje podreti. Janez je talente zakopal, se časnó zaničljiviga storil, in kdo vé, kako je za njegov večno srečo, če ni po Božjih zapovedih živel, če je očitno Božjo službo in svete zakramente zanemarjal, če je poste zaničeval i. t. d.

Kakšim mož pa je bil rajni Juri Dolinar, iz revne hišice doma, ki je le bolj iz dobre družine živel? Ali Špendov, c. k. svetovavec na Dunaju, ki je svojim prijateljem kazal na Dunaju pisar, s kterim je v Ljubljani po župo h kapucinarjem hodil, in žljico, s ktero jo je jedel, in je bil potlej taki mož! Ali ne bodo oni in njim enaki tožili enkrat tožljivih, preokusenih, mehkužnih otrok, kteri bi si bili lahko naprej pomagali, pa niso hotli? Ali ne bo slišati sodnji dan besedi sv. evangelija: „Ti malopridni hlapec! iz tvojih ust te sodim. Ti si vidil, de sim oster, žanjem, kar ne sejem, jemljem, kar ne pokladam; ali nisi megal dati mojiga denarja v menjavnico, de bi bil vsaj obresti vzel. Malopridnimu hlapcu pa vzemite talent, in ga dajte njemu, ki jih ima deset; zakaj povem vam, de kdor ima, se mu bo še dalo, kdor pa nima, se mu bo šetó, kar misli, de ima, odvzelo!“ Matere, vzemite si to k sereu!

Kakošen konec so imeli preganjaveli papežev.

(Iz Armonie.)

Še nikoli ni noben vladar dolgo in srečno vladal, ki je svoje roke nad kakiga papeža vzdignil.

Laktanci je v 4. stoletji pisal bukve: De morte persecutorum, od smerti preganjavcev, v katerih je skazal žalostni konec sovražnikov Bogá in Njegoviga Maziljenca. Enake bukve od vsih časov bi bile dandanašnji posebno koristne, ker sovražniki sv. Cerkve še takrat komej verjamejo, kaj jih čaka, kadar očitno vidijo. Ker bi pa tako delo bilo pretežavno, torej Armonia le nekatere nar tehtniši zglede našteje, kakošno smert so taki storili, ki so papeže in Cerkve Božjo preganjali. Nasprotniki, kaj pa de, tudi jezikajo, de to so le primerljivi itd., ali nepretergana versta enacij dogodov od nesrečnega konca preganjavcev rimskih papežev mora v slehernim rezne misli obuditi, in kdor koli ni brez možgan v glavi, lahko prevede, de je Božja roka prederzne preganjavce zadevala.

Te - le tedaj našteva „Armonia“:

Od Nerona do Julijana odpadnika so bili Cerkve in rimski papeži od osemnajst cesarjev preganjani, in zmed tih so se štirje sami končali, devet jih je bilo od družih umorjenih, pet jih je sicer žalostin konec storilo. Neron, ki je dal sv. Petra umoriti, se je sam sebe iz obupnosti z mečem končal. Maksimijan Herkulej se je z motozom zadušil. Avrel in Hadrijan sta si radovoljno izvolila smert za lakotjo. Nekteri so bili od lastnih svojcev izdani in so življenje zgubili, kakor Domicijan, Juli Maksimin, Avrelijan, Gal, ki je bil papeža Kornelija v Čivita-vekio pregnal, in Voluzijan. Drugi so padli na vojski v boji, kakor Decij, ali po vojski, kakor Licinij, ki je bil na povelje Konstantinovo zadavljen, ali kakor Valerijan, ki je mogel perzijan-skemu kralju Saporju za podnožnico služiti, potem pa so ga oderli in kakor govedo nasolili. Trajan, ki je bil papeža Klemen iz Rima pregnal, je prav verjetno umrl za strupam. Dioklecijana je bolj čemer, de ni mogel keršanske vere s kervjo zatopiti, kakor pa počasna merzlíca izpila. Severa je umorila otožnost (melanholija), Galerija in Maksimina so pri živim telesu červi ujédli. Julijana odpadnika je zadela psica od neznane roke, in rana ga je tako bolela, de je v obupu svoje lastne kervi proti nebu zabrusil in spoznal, de ga je premagal „Galilejic“ (tako je hudodelec Jezusa zaničljivo imenoval), zoper kteriga se je tako bogokletno vojskoval. (Dal. nasled.)

Drobtine.

V čim so si puntarji in skočice enaki, v čim neenaki? Oboji skačejo na tujo zemljo; oboji grizejo in koljejo; oboji tudi kri pijejo. - Tode skočice so sramožljive in skrivaj delajo, puntarji so nesramneži in očitno ropajo; une svoj greh spoznajo in bežijo pred lastnikom, leti se v angele luči preoblačijo in krivico z oblačilam pravice našemujejo; une le opikajo, leti morijo!

(Dober nauk.) Kaj je storiti, kadar se jih sedem za eno kozjo dlako prepira? Sleherni in vsakteri naj dobro premisli, prevdari in pretehta, de je slehernimu in vsakterimu unih šesterih toliko ležeče na kozji dlaki, kolikor njegovi sami veleemožnosti.

Razgovor

med kmečkim klobukam in gosposko suknjo.

Suknja. Kaj čakaš tukaj, ti štorasti klobuk?

Klobuk. Nič ne; gledam, kdaj bo kaka gosposka suknja mem prišetala.

S. Kaj ti je na potu gosposka suknja?

K. Zdaj nič ne; pa zadnjič, ko sim v cerkvi bil, je bila ena pred menoj in nisim mogel k altarju viditi.

S. Zakaj ne?

K. Zato, ker ne pri povzdigovanji ne pri zegnju s sv. Rešnjim telesam suknja ni hotla poklekniti.

S. Jest pa sim vidila, v cerkev gredé, polno žnorastih klobukov pred cerkvijo štorasto stati, ki se med mašo še z glave niso hotli umakniti; kdo je malopridniši?

K. Kako si to vidila? - ti suknja, si tedaj še le med mašo, morebiti po pridigi, v cerkev šla; to tudi ni prav! Pa jest sim vidil tudi suknjo, ki ni hotla pred Bogam poklekniti, ko so šli obhajati; kaj mar ni Bog vredin, de bi gosposka suknja pred njim pokleknila?

S. Bog se mora v duhu moliti, ne s koleno.

K. Jest pa po svoji pameti mislim, de to iz duha izhaja, ako kdo svojih prevzetnih kolén noče pred Bogam prikloniti; sej je rečeno, „de se pred Bogam morajo vse kolena prikloniti!“

S. Kako si ti, klobuk, začel na enkrat tako pobožno govoriti, ki sicer tako bahasto in ošabno, po strani na glavi čepé koraciš, kakor de bi ti ne bilo mar ne za Boga, ne za človeka.

K. Niso vsi klobuki taki.

S. Tudi vse gosposke suknje niso take.

K. Tak je pa prav tedaj; vsak je to svoje slisal, de bi se le tudi poboljšal! Zdaj pa pojdiva narazen, de se ne stepeva.

S. (Gredé.) K temu ni nobedin bolj uren, kakor ti, nezaročljivec!

K. Ti, gosposka suknja, pred Bogam zanaprej poklekuj, kakor je dolžnost; mene pa tudi ne boš več zunaj cerkve med Božjo službo vidila.

Ogled po Slovenskim in dopisi.

Iz Ljubljane. Gg. Fr. Kosmač, stoljni kaplan, in Jan. Valjavec, duh. pom. v Teržicu, sta sprejeta v red č. oo. jezuitov. Tudi g. Verhovec, ljubljanski učenec iz 6. gimn. reda, se je k njim podal. - Gg. duh. pom. And. Andolšek in Juri Košmerl gresta v misijon mil. škofa Baraga v severno Ameriko. - G. Kristijan Paier, šolski učenik v bohinski Beli, se je te dni podal k gosp. Mat. Kirchnerju v srednjo Afriko v misijon. Serčni in nedolžni 20letni mladenec je že dolgo kopernel po tem misijonu in se z mnogoterim urjenjem nanj pripravljal. Bog mu daj srečo!

Iz Ljubljane. Od začetka tekočiga mesca so med nami visokocastiti gospod Nace Mrak, veliki namestnik ali generalvikari mil. škofa Friderika Baraga, naš rojak iz Hotovelj blizo Poljan na Gorenskim. Namen njih popotvanja je, si potrebnih duhovnov in drugih pomočkov za silo ubožni misijon škofa Baraga pridobiti. Pomanjkanje duhovnov je tamkej toliko, de se s pomanjkanjem po naših krajih ne more primérjati, in de ljudje morajo brez ss. zakramentov umirati. In temu se pri obširnem misijonu ni čuditi. Od Eagel-town-a (r. Igel-tavna, kar bi se po našim reklo kje orlovo mesto), kjer so gosp. Mrak vmesteni, proti jugu 200 angl. milj (milja = 20 minut) ni nobeniga duhovna, ravno tako proti severu njih misijon seže 3 dni hodá, in zraven tega še obhobeniga pota ni. Drugi kraji so bližej, vendar je veliko ljudi brez duhovna, ki bi ga naseleci po nekterih krajih, kjer imajo obertnijo, tudi radi preredili, ko bi ga mogli le dobiti. Na Dabrovskih otocih (Biber-Eiland) ljudje že cerkev zidajo, pa duhovna nimajo, ki bi ga radi preživili. Ob gorejnim jezerji so 4 prostori brez misijonarja (2 francoskih naselecev). Tudi 3 naselebe Čehov so v misijonu gospoda generalvikarja.

Zraven tega pomankanja duhovnov je pa tudi pomanjkanje vsih družih pomočkov prav veliko. Po nekterih krajih ljudje nič ne morejo pripomoči za cerkve in k hrani misijonarjev, ker

so sami vsi revni. Ravno taka je s cerkvenimi napravami; 14 štaciov ali misioni je v gosp. Mrakovim misijonu, pa na vse strani morajo cerkveno opravilo vsakokrat seboj nesti, kar bi ne bilo treba, ako bi imeli dosti opravil: masne obleke, altarne priprave, kelhov, želez za peko hostij itd. Tri ure od glavnega štacijona (Eagel-towna) zidajo na pr. majhno cerkvico, pa nimajo kaj vanjo djeti. Ob svojih obiskovanjih zavoljo ubožnosti gosp. veliki namestnik se spremlevaveca ne morejo seboj jemati, kateri bi jim gotovo silo potrebin bil. Dobrotnim rokam je tukaj zopet lepa pot odperta, zakladov za nebasa si založiti; mladenčcem pa široko polje, si vencov slave pridobiti. Kaj pomaga čerstimu, živimu mladenču, ako si kak posvetin stan izvoli, se narvečkrat globoko v posvetnost pogrezne in revno v nji plesne in véne, de se dostikrat sam sebi smili, pa si iz blata pomagati ne more! Na duhovskim polji in še zlasti v misijonu pa se v vojski z vsimi življi, s peklam, z greham, s krivoverstvam in neverstvam vender le ziviga, sercniga in v duhu zadovoljniga čuti, zavednost Bozje dopadljivosti in véne krone pa mu daje neko moč in veselje, kakorsniga svet ne pozná. — Kdor bi hotel po našim častitim rojaku, v. č. gosp. Mraku, amerikanskimu misijonu kej dobriga storiti, bodi si v denaru, cerkvenih opravah ali družih rečeh, zamore pri gosp. dr. Matiju Leben-u, bogoslovskim profesorji, oddati. Gosp. Mrak se utegnejo še kaciga pol meseca pri nas muditi, ker v listopadu morajo zopet v svoji škofiji biti, in popotvanje od nas do tje terpi gotovo dober mesec, in imajo vmes tudi še v družih deželah opravila.

Iz Ljubljane. Bojé se, de bodo sovražniki pravice in rovarji laške dežele tudi na Rimsko bruhnili. Takrat utegnejo tudi naši slovenski rojaki, ki so šli v papežovo vojsko, v boj priti, in ne bo brez prelivanja kervi. Ko se pa slovenski sinovi vojskujejo za vero in pravico na Rimskim, zamorejo tudi njih matere in sestre in kdor si bodi za nje domá kaj dobriga storiti, namreč, razne obezila, cunjice, pukanja in enake prejnate in platnene reči za rane pripravljati in jih papeževimu oskerbniku, ki je v Ljubljani pri Maliču št. 22, ali sami zročiti, ali pa v farovžih oddati, in ondi se bo gotovo in rado poskerbelo, de se enake reči na svoje mesto odpravijo. Tako tudi drugod delajo.

Iz Ljubljane. (Narodnost.) Gegenwart v spisu „Religion und Nationalität“ jemlje v misel čudne reči, ki jih semtertje prenapeta narodovnost obroduje, in niso deržavam v pravi prid, kar se v Italiji vidi, torej pravi med drugim: „Kdor je zvest sin katoliške Cerkve, ne more Avstriji nikoli sovražnik biti, še nar manj, ako je avstrijski podložnik. Avstrija je nar terdnejši in nar bolj poskušeni steber katoliške Cerkve v Evropi; zoper Avstrijo, v kakorsni koli tudi „pohlevni podobi“ kljubovati (demonstrovati), se pravi, ne na pravim katoliškim podnožji stati.“ — Narodovnost je pač težavna reč in malokje je strast tako nevarna, kakor tukaj. Tudi ga ni težejiga vozla, kot je tá, kadar ga je treba rešiti. Le ena sama pot nam je znana, po kateri se zamore prepričati zastran narodovnosti prav razsoditi, in to pot nam je pokazal naš Gospod, rekoč: „Ljubi svojiga bližnjiga kakor sam sebe.“ Deržavni možje ne bodo prave poti v reševanju tega vprašanja našli, ako uno zapoved v nemar pusté, in zadevnim podložnim tudi s pravičnim rešenjem ne bo vstreženo, ako narodnost nad uno prelepo Kristusovo zapoved stavijo. Pаметin in zmečin Talijan ali Nemeč je prav ljuba stvar Božja, in ga ljubimo, kakor Slovenca in Slovena, včasih tudi še bolj, če je bolj vredin. Prenapeta ljubezen do svojiga naroda in zaničevanje tujiga je pa gerda in studljiva reč, bodi si v Nemeču, Sloveni ali Madžaru. Kakor netečno je pri Nemeču, ako rentáci: „Diese Khraner!“ tako nečedno je Hervatu ali komur si bodi, ako s „Švabi“, „Madžari“ itd. fertáci kakor z gnojem. Kdo je komu oblast dal, družiga psovati in zaničevati? Ali nismo vsi otroci eniga Očeta?

V nar hujši strast se je narodovnost zvergla na La-

škim; res je znati de se je peklenšek oblekel pri mnogih v narodovnost, kakor v raju v kačo, in marsiktere tako obsede, de vero, stan, sami sebe in Bogá samiga pozabijo. Kar pa vender tiče novice, zlasti iz Sicilije, od cerkvenstva, češ de se več ali manj ondotnih spakarij vdeležuje, jih je treba z veliko previdnostjo sprejemati. Znana je namreč zvijača rovarjev, s katero išejo duhovstvo seboj potegniti, in s kolikim lagojem zvišujejo nar manjši znamenje, ki ga za svojo stran nad duhovnam vidijo, in dostikrat utegnejo prav nedolžne reči vse drugač po svetu raztrobiti kot so pa v resnici. Dostikrat pa tudi kar nove laži spletajo, de bi duhovski sveti stan očernili in v sovraštvo pripravili.

Zastran Slovenov pravi Gegenwart: „Sloveni (Slovani) od svojiga domú niso prenapeteži in kolikor vemo, še nikoli niso vere v malopridne namene obračali, Slovenci so vse skozi verni in njih duhovni so ravno tako učeni kakor pobožni in modri. De svoj narod ljubijo, to je čisto natorno, ali narodovnost prav lahko stanujejo zraven vere, in ona, hči zemlje, ne smé in ne more nebeske hčere spodriniti in zatreti. Slovenci bodo vedili svoje dolžnosti kakor kristjanje in kakor deželini otroci zedinovati; — zlasti katoliški Slovenci, in njih število prevaguje v Avstriji, bodo vedili, de je Avstrija njih sveto vero vzderževala, varovala in jo tamkej zopet postavila, kjer ste se krivoverstvo in razkolništvo zoper njo vojskovali. Tista globoka in priserčna ljubezen, ki jo katoliški narod vedno ohrani svoji veri, se bo torej tudi na Avstrijo stegovala, ki je za Rimam nar več storila za to vero.“ To je gola resnica. Lepa je ljubezen do svojiga naroda, skerb za ohranitev in olikovanje njegove častitljive besede, prizadevanje za njegov časni blagor sploh: še kej vse lepši pa je ljubezen do svete vere, in vse blagši je skerb za njeno spolnovanje in ohranitev; priserčno pa je to, de se oboje da skleniti in se prav lepo strinja, ako narodovno prizadevanje v pravi meri ostane.

V Kamni gorici so 1. t. m. pokopali ondotniga v. č. fajmostra, vse sploh znaniga in ljubljeniga in spoštovaniga gosp. Jerneja Uršiča. Desiravno so že delj časa bolehal, so bili vender 1. vel. serp. prišli še v Ljubljano se novimu mil. škofu pokloniti, in pri ti priložnosti so se tudi zavolj svojiga zdravja z zdravnikom posvetovali. Zadovoljni in še precej terdni so bili viditi, ko so se domú vernili, ali zopet so jeli huje bolchati. 12. nedeljo po binkostih, t. j., 19. u. m. so poslednjikrat z neko posebno lahkoto in gorečnostjo Božjo službo opravljali; 22. pa so zadnjo sv. mašo brali, in ko so prišli iz cerkve, so te-le posebne besede rekli: „Danes sim tako težko maševal, de Bog sam vé; in po sv. Obhajilu mi je hotlo serce počiti, ko sim se spomnil, de danes zadnjikrat mašujem.“ Tako je tudi res bilo. Imeli so namenjeno, 27. svoj god s prijatli nekoliko bolj veselo obhajati, pa so hitro tako slabili, de od 25. več niso s postelje vstali, in 30. u. m. ob 7 zvečer so v Gospodu zaspali. V svoji zadnji kratki bolezní so bili dvakrat s ss. zakramenti prevideni in nikoli ni bilo slisati iz njih ust tudi nar manjši pritožbe ne, desiravno so na jetrih prav veliko in hudo terpeli. „Fiat voluntas Ejus“ (naj se zgodi Njegova volja), so pogostoma ponavljali; „v 77. letu sim, Bog mi je v življenji že toliko obilno dobrót skazal, ne morem več od Njega tirjati itd.“

Pokopali so jih z vsimi mertvaškimi slovesnostmi visokočastitljivi gospod korar Janez Kerst. Novak vpričo kakih 14 družih duhovnov. Radoliški dekan v. č. gospod Šimon Vovk so pri ti priložnosti že takó vse užaljeno ljudstvo s prav milim govorom še posebno ginili, ker so farmanam pojasnili, de so zgubili svojiga očeta, duhovni pastirji pa svojiga ljubiga brata in pridniga sodelavca v nogradu Gospodovim. Že v bolezní so farmani posebno ljubezen do svojiga ljubljeniga pastirja na znanje dajali ter zmiraj opraševali, kako de jim je. Ko je pa smertni zvon zaklenkal, so pri ti priči vsi od dela nehali, se na trume shajali v duhovsko hišo in z glasno molitvijo v duhovskim

stanovanji in v cerkvi njih dušo Bogu zročevali, in ko so dušo izdihali, so se kar na glas zajokali. Kako pa so se ljudje pri pogrebu in zlasti med pridigo milo in na glas jokali in zdihovali, pero ne more popisati. Pokopali so jih po 11 dopoldne pred cerkvenimi vrati, in terpelo je vse opravilo od 9 do 12.

Opomniti moramo, da so jih v boleznih sosednji gospodje duhovni pridno obiskovali. Iz Ljubljane sta bila o njih boleznih in pokopu vpričo posestnik in trgovec gospod P. Hudovernik in semeniški podvodja v. č. gospod M. Meršol, ondotna rojaka, ki so ju ranjki posebno ljubili; na glas so jok spustili od veselja, ko so bili gospod Meršol več dni pred njih smertjo k njim prišli; in niso jih več zapustili, dokler jih niso v zemljo djali.

Ne smemo pa pozabiti tudi imenovati neutrudljiviga in za Božjo čast in dušno zveličanje posebno vnetiga kaplana gosp. Jerneja Babnika, ki so ranjcu v njih boleznih prav pridno stregli, pri njih čuli in še zlasti zadnji popoldan cele ure do zadnjega izdihljeja z ljudmi zanje molili.

Gotovo bodo ranjki v spominu ostali krajski deželi, ki jih je skorej vsa poznala, muzeju in zgodovinski družbi, ki so ji neprenehoma podpirali: posebno pa jih bodo pogrešali tudi misijoni, katerim so veliko dobrega storili, zlasti afriškanski misijon, v katerim imajo več duhovnih otrok, ki so jih s svojimi prihranjenimi krajcarji iz terde sužnosti rešili. Desiravno je njih premoženje majhno, ker bili so posebno dobrotni in darežljivi, vendar tudi še v poslednji volji misijonov niso pozabili. Bog jim poverni njih dobrote!

Tako tedaj na svetu vse le kmalo mine. Lani ob tem času je „Danica“ marsikaj oznanovala od vesele in slovesne petdesetletnice v Kamni gorici, letas ob tem času naznanuje smert gospoda, ki so veselje obhajali. Bog jim daj večni mir in večna luč naj jim sveti!

Z Dolenskiga. Veliko lepiga, veliko spodbudljiviga bi lahko pisal od popotovanja Njih Milosti, našiga preljubeznjiviga kueza in škofa, pa le z nekaterimi besedami naj bo omenjeno, kako so s svojo blago pričujočnostjo svoje ovčice povsod razveselili.

27. pretečeniga mesca so se pripeljali v Šentrupert. 28. zjutraj ob 8. je bila sv. maša v zares lepo prenovljeni cerkvi, katero so mil. škof, kakor tudi povsod drugod, sami imeli. Po sv. maši, je bil, kakor navadno pred sv. birmo, blagoslov z Narsvetejšim, in pa z novo, posebno lepo, popolnoma v gotičkim zlogu izdelano monštranco, kakoršne še nikjer nobene nisim vidil. Po žegnju pa mil. škof stopijo na prižnico. Vsih oči so v Njih vperte, ker mislim, da malokdo pričujočih je kdej vidil višiga pastirja in svojiga škofa na prižnici. Hrepeneče smo poslušali, kaj nam bodo povedali, in milo — veselo je bilo, ko so s krepko, gladko in lepo besedo začeli govoriti nekako zlo takole:

„Dve in trideset let je preteklo, kar sim vam s tega svetiga kraja besedo Božjo oznanoval. Veliko njih, ki so takrat tukaj bili, je že pomerlo; veliko vas je tukaj, ki mene ne poznate, in jest vas veliko ne poznam. Ravno to nas uči, da na svetu vse prejde, da vse posvetno je po besedah sv. pisma nečimerno, da nima stanovitnosti. Enajst mescev sim bil takrat pri vas, in prišlo mi je bilo višji povelje, od vas sim se bil ločil, in šel v poglavitno — dunajsko mesto, se tam vnovič in še bolj učil. Dve in trideset let sim se učil; tudi druge sim učil, pa nisim se družiga naučil, kakor kar sim vam pred dve in trideset leti pridigoval, namreč: da vse posvetno je nečimerno, da vse posvetno prejde! Vidil sim tam posvetno v vsi svoji mogočni blišobi, pa vse to je le nečimernost čez nečimernost; — le to pa ostane: ljubiti Jezusa Kristusa. Gospoda našiga. — Preljubi moji! Šest in dvajset let nisim imel priložnosti, v domačem jeziku svojim domorodcem besede Božje oznanovati, in serce me je gnalo, po dve in tridesetim letu, vam napred nekatere besede govoriti v domačem jeziku. Čez toliko časa sim prišel k vam nazaj, ne

kakor kaplan, ampak kakor vaš višji pastir, poslan od nar višjiga Pastirja naših duš, od Jezusa Kristusa Sinu Božjiga. Preljubi moji! prosim vas, deržite se zvesto Jezusa Kristusa, ki je edini pot, resnica in življenje; ohranite te male besede v svojem sercu in živite po naukih sv. katoliške Cerkve. Ne pozabite, da posvetna učenost, posvetno veselje, posvetna blišoba, to vse bo prešlo, le kolikor bomo v ljubezni do Jezusa rastle, to nam bo ostalo, to nam pomagalo v večno življenje — v nebesa.

In nas vse se posebno Jezusu Kristusu v nar svetejšim Zakramentu izročivši, so se vernili nazaj v žagrad. Solze so tekle po licih marsikteriga poslušavca, zlasti tistih, kateri so mil. škofa že kakor kaplana slisali v ti Božji hiši besedo Božjo oznanovati. Vidil sim med delitvijo sv. birmo, kako so stari Jih pogledovali, si na tihim pripovedovali, kimali in solze veselja so jim lica oblivale.

Od vsih krajev, tudi daljnih, celo iz Štajerskiga, se je bilo veliko duhovnov soslo, in smo Njih Milost kakor sinovi svojiga ljubiga Očeta obdajali.

Po delitvi sv. birmo so prevzvišeni gospod šli v šolo, in potem so še tisti dan nekatere druge hiše s svojim pri ljudnim obiskovanjem pocastili.

Drugi dan, 29., so se podali v Skočjan, in na večer v Leskovic, kjer je bila 30. sv. birma; 31. so šli na Rako, na večer v Šentjernej, in 1. t. m. v Novo mesto, kjer je bila 2. in 3. sv. birma. V vsim skupaj so jih zlo 7.000 birmali. En sam dan v Leskovic so jih nad 2230 s sv. krizmo poterdili. 3. t. m. na večer so se spet proti Ljubljani vernili.

Da so bili po vsih krajih z veliko slovesnostjo sprejemani, da so Jih povsod postavljeni, z raznimi vencji prepreženi in z veselo vihrajočimi bandercji ozališani mladi pozdravljali, vse to se spodobi in se že tako ve. —

Vse serca so obrnjene za našim zares milim kuezam in škofam; Bog nam Jih dolgo dolgo ohrani, in dodeli, da bi Oni, naš višji pastir, nas svoje duhovne ovce, vse pripeljali tje, kjer nas čaka naj višji Pastir naših duš — Jezus Kristus, naš Bog! Z Bogom! Janez.

Iz Marburga 7. kimovca. Prihodnji teden se bodo obhajale na Kisli vodi (Sauerbrunn) duhovne vaje za duhovne; volili jih bodo č. g. O. Sneeveiss, iz družbe Jezusove. — Katoliška družba mestnih gospa je vtemelila rokodelsko šolo za uboge deklice, v kterih se zdaj že nad šestdeset otrok v raznih ženskih opravilih podučeva, kateri vsi opoldan tudi od družbe potrebno hrano prejemajo. Več družbinah gospa se je zedinilo, da po versti vsak dan ena zmed njih šolo obiskujejo, učiteljici pri nauku pomagajo in otrokam pri obedu strežejo. Lepo stanovanje z malim ver-tam je tudi ena družbinah gospa, dalječ okrog zavolj svoje radodarnosti sloveča, družbi za to šolo podarila. Bog daj ti prvi in zlahtni mladiki Gospejske družbe naše Svoj naj obilniši blagoslov!

Iz Gradea je bila tudi bratovšina sv. Pavla, za pobožno življenje, pričeta od ranjeiga dr. Šlora, poslala pismo verne vdanosti do sv. Očeta, in je nanj prijazni odgovor in apostolski blagoslov prejela iz Rima.

V celovško mladensko semenišče je zmed 97 prosivcov 30 sprejetih.

Iz Tersta piše gosp. Paier, da so prišli z Dunaja še 3 rokodelci, ki se bodo z njim vred v Afriko podali: Avgustin Heinz, Reimer, vertnar, oba iz Pruskiga; in Sonveber, mlinar, Akavec itd., iz Tirolskiga. Z njimi gredo tudi 4 jezuiti, ki so v Indijo namenjeni, ki so 11. t. m. za une rokodelce maševali in jih obhajali. Ravno ta dan je proti Aleksandrii odjadrjal.

Razgled po kersanskim sreću.

Dunajski rokodelski družbi je bila 27. u. m. posebna čast v delež; obiskal in s spodbudnim nagovorom zveselil jo je bil papežev hišni prelat mil. gosp. Frančeško

de Nardi. Vsi pričujoči so po prejetim blagoslovu obljubili, da hočejo za sv. Očeta moliti, in v spričevanje so precej svojo molitev opravili.

Plemiški vstav v Zagrebu je zročen očetam Jezuitam.

V Erlav-i na Ogerskim ravno de rokodelska družba ozivi, že se oglasi bukovveški družje, de želi v katoliško Cerkve prestopiti, ker že 4 leta je imel to kopernenje v svojim sercu, in 12. u. m. je bil keršen.

V Pragi se je 9. t. m. pričel okrajni cerkveni zbor. 255 let je preteklo, kar je vikši škof Zbinek poslednji cerkveni zbor v tem mestu obhajal.

V Glacu na Šleskim so obhajali od 21. — 31. u. m. duhovne vaje za duhovne in učeničke.

Pijeva družba v Lucernu na Švicarskim je sprožila vstanovljenje vstava ali konvikta za ubožne šolske učence. Dobra misel!

V Meklenburg-Strelie-u ne sme noben katoliški duhoven katoliškiga merliča pokopati; 50 tednjakov globe more plačati, ako bi otroka, bodi si iz zmešaniga ali čisto katoliškiga zakona kerstil. To dela protestanstvo v uni deželi, ki ima tako rado ljubezen na svojim jeziku.

Rimsko. Vikši vojvoda rimske vojne, general Lamoriciere, daje zraven svoje serčne junakosti tudi nar lepši zgled keršanske pobožnosti. Očitno prejema ss. zakramente in je ves pobožin pri Božji službi. Pri nagovoru do vojakov v Loreti 3. vel. serp. je vojsakam naravnost povedal, de je Devici Marii obljubo storil, de bo svoj meč na steno lavretanske hišice obesil, ako se mu sklep, do zadnje kaplje kervi papeža braniti, srečno izide. Kdo bi ne molil in takim možu ne vošil, de bi napuhnjene sovražnike in taptačce pravice osramotil? Vender zgodi naj se Božja volja; enkrat bo že spet pravica zmagovati začela. Lamoriciere in pa naš cesar... Bog ju ne zapusti!

Laško. Z napredovanjem garibaldijanstva napreduje tudi republikanska stran Mazzinitova tako, de bo kralj Viktor Emanuel, ne mara, mogel kmal sam pri rovarjih rudečkarjih milosti beračiti.

Ko je bila **Mesina predobljena**, se je oddelik duhovnov šel predobiven poklonit. Vikši škof in večji del duhovstva tega niso hotli. Garibaldi mu naroči pred-nj priti in njegovo veljavo spoznati; tode serčni prelat se tega brani. Torej dá Garibaldi vikšiga škofa zapreti in mu stanovanje preiskati, pa bilo je zastoj štefnanje. Garibaldi pri vsim tem zapové, ga pred posebno sodbo postaviti, ker želel je zgled drugim v strašilo skazati, de bi duhovstvo oplašil, češ, naj bi se mu več ne poljubilo, njegovi volji nasprotovati. Odbor, desiravno pod Garibaldovo oblastjo, ker ni imel čisto nič skazati, se ni prederznil nad njim smertne sodbe izreči, kakor je neki Garibaldi hotel; razodene torej diktatorju svoj pomislik, in on zapové, de naj vikši škof neutegama otok zapusti, ker ga ni mogel k smerti obsoditi. Mil. gosp. Papardo tudi to odreče, in napové, de le če ga bodo s silo pregnali, bo svojo čedo zapustil. To se je tudi zgodilo. Postavili so ga v ladijo in v cerkveno državo odpeljali. Zdaj tedaj je v Rimu v teatinskim samostanu, kjer je že pred 3 leti ko veliki namestnik bival.

Poslednje novice iz Laškiga. Napolitanski ubogi kralj je izdajaveam zapadel; generali so ga zapušali, ministri zapeljevali, zlahtniki od njega odpadali, vojne in mornarstvo k sovražnikom prehajalo. — in kralj izdan in zapušen se je 6. t. m. z ostankam svojih kardel v Gaeto umaknil, kjer pa tudi ne kaže, de bi se mogel še kej dosti braniti. 7. t. m. pa je Garibaldi prišel v Neapelj.

Zraven tega se punt tudi razodeva po rimskih okrajinah, ki so dosihdob papežu še zveste bile; več mest po Markah in v Umbrii že rovari. Piemonteške kardela,

50.000 vojakov, pod generalam Čialdinam, se vali proti dedini sv. Petra, in tatinski ter potuhneni Piemont tirja od sv. Očeta, de naj 25.000 tujih vojakov domu pošlje. Neštevilne derhali Garibaldove iz vsih vetrov ga pa nič v oči ne koljejo! Vse, kar je Laškiga, je od rovarstva in punta okuženo, tudi v rimski vojni so se take znamenja že nekoliko pokazale, kakor pišejo; torej bo Lamoriciere težko, države sv. Očeta braniti zoper Piemont na severju in zoper Garibaldita na jugu. Iz Pariza pa pišejo, de je namestovavec avstrijskiga poročnika francoskimu ministru pismo grofa Rechberga izročil, ktero napoveduje, de bo Avstrija prestop rimske meje po Piemontezih spoznala ko prestop spoznaniga nevtikanja ali neposredovanja v laške homatije.

Iz Damaska je dobil apostoljski namestnik v Carjigradu naznanila, de je ondi 2.000 kristjanov pomorjenih, med njimi 2 katoliška in 1 grešk škof, 23 katoliških in 3 greški duhovni in 8 dominikanskih misijonarjev. Ker je na jutru več grekov kot katoličanov, se iz tih števil vidi, de je preganjanje zlasti zoper rimsko katoliško Cerkve merilo. — Po naznanilih nekiga misijonarja iz Bejruta je v Sirii 18.000 kristjanov pomorjenih, 1000 jih je padlo na vojski, 75.000 jih je od svojih domov pregnanih.

Iz Damaska naznanejo, de je bilo zavoljo morjenja kristjanov v Damasku do tistihmal 167 turkov k smerti obsojenih; 27. uniga mesca jih je bilo 56 očitno ob cestah mesta Damaska obešenih, 111 pa na očitnim damaškim tergu postreljenih. Bili so vmés ljudje iz nar imenitniših deržin v deželi ravno tako brez razločka vsmereni. Preiskovanja dalje terpe in kazni se očitno zveršujejo. Kteri so pa na delo in v ječe obsojeni, jih bodo v Carjigrad odpravljali.

Duhovske zadeve.

V ljubljanski škofii. Fara Trata je gosp. Ant. Krašovic-u, lokalistu na Golim, podeljena, in lokalija Golo je torej 30. u. m. razpisana. Železniška fara je podeljena gosp. Ant. Fine-u, šentjurskimu duh. pom. — Umerl je 30. u. m. gosp. Jernej Uršič, kamnogoriški farni vikar, jubilaht, ovenčan z redam zlatiga križa s krono. R. I. P.! Kamnogoriška vikarija je torej 3. t. m. razpisana.

V lavantinski škofii. Prečastiti gosp. Ferdinand Feichtinger, duhovni svetovavec, dekan in dosluženi šolski ogleda v Šmarji, ki bodo 23. tega mesca zlato mašo peli, so izvoljeni častni korar Lavantinski. — Gosp. Jernej Ciringar je prišel za kaplana v Šmartin pri Wurmbergu; — g. Jakob Košar k Novi cerkvi; — g. Matija Stoklas pa je ostal kaplan v Šmartnu pri Saleku. — Umerl je č. g. Mihael Knez, dosluženi fajmešter v počitku. R. I. P.!

Dobrotni darovi.

Za pogorele Obersane v dragatuški fari: G. M. K. 1 gold. Neka dobrotnica 1 gold. Marija M. 5 gold. Bog omeči serca k usmiljenju 2 gold. Duhoven dobrotnik 10 gld.

Za afrikanski misijon.

Z Jézice 2 gold. 10 S.

Pogovori z gg. dopisovavci.

Hvala za Vašo blago priljudnost in dobroto! Kar ste naročili, smo opravili, in upamo, de bodo odsihmal tudi v. č. g. J. B. list redama prejemali. — Gg. — č in K.: Nam je prav vstreženo; ravno tako od gg. B. in M. — M. Š. v B.: Danica je poslana in na Vaše pismo smo Vam pisemno odgovorili. — G. H. pri sv. Kr.: Smo v pismu odgovorili. G. x: Bomo poprašali in v ravnali.